

WYMAGANIA FITOSANITARNE W ZAKRESIE IMPORTU ŚWIEŻYCH OWOCÓW BORÓWKI (*Vaccinium corymbosum* L.) Z POLSKI DO WIETNAMU

Informacje ogólne

Niniejsze wymagania fitosanitarne opracował Departament Ochrony Roślin Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi Wietnamu. Na podstawie wyników Analizy Zagrożenia Agrofagiem (Pest Risk Analysis – PRA) stwierdzono, że agrofagi wymienione w Załączniku 1 są organizmami kwarantannowymi związanymi ze świeżymi owocami borówki importowanymi z Polski do Wietnamu.

Świeże owoce borówki importowane z Polski do Wietnamu spełniać będą następujące wymagania:

1. Rejestracja

- a) Sady, pakownie, przechowalnie i zakłady obróbki owoców borówki eksportowanych do Wietnamu podlegają rejestracji przez polską Krajową Organizację Ochrony Roślin (KOOR) (Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa - PIORIN);
- b) Zarejestrowane pakownie będą prowadzić wykaz plantacji wyznaczonych do produkcji owoców borówki na eksport do Wietnamu i muszą posiadać system zapewniający możliwość ustalenia pochodzenia całości owoców do poziomu plantacji;
- c) PIORIN zapewni, że owoce borówki eksportowane do Wietnamu pochodzą będą wyłącznie z plantacji chronionych przed agrofagami istotnymi z punktu widzenia Wietnamu (Załącznik 1). Zarejestrowane pakownie będą monitorowane przez PIORIN pod kątem stosowania środków zapobiegającym przedostawaniu się i wtórnemu porażeniu przez te agrofagi.;
- d) W przypadku niezgodności, zapisy z rejestracji będą udostępniane na żądanie DOR celem dokonania inspekcji i audytu.

2. Ochrona przed agrofagami przed zbiorami

Następujące środki stosowane będą w celu zarządzania ryzykiem *Drosophila suzukii*, *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae* i *Pseudomonas viridiflava* na etapie przed zbiorem:

- a) Owoce borówki muszą pochodzić z plantacji zarejestrowanych przez, i monitorowanych pod nadzorem PIORIN w celu zagwarantowania, że owoce są wolne od agrofagów kwarantannowych wymienionych w Załączniku 1.
Szczegółowe programy zwalczania agrofagów muszą zostać przedstawione DOR na żądanie w przypadku wystąpienia problemu;
- b) Wymagania dotyczące monitorowania w kierunku *Drosophila suzukii*. Monitoring będzie miał formę lustracji z zastosowaniem pułapek na *Drosophila suzukii* i lustracji owoców:
 - Lustracja z zastosowaniem pułapek na *Drosophila suzukii*:
 - + Okres lustracji będzie trwał od fazy kwitnienia do fazy dojrzałego owocu
 - + Pułapki na *Drosophila suzukii* powinny być rozmieszczone w zagęszczeniu co najmniej 1 na kilometr kwadratowy w okolicach miejsc produkcji lub terenów produkcyjnych i obszarów przyległych.
 - + Inspektorzy PIORIN lub osoby upoważnione przez PIORIN będą sprawdzać pułapki na *Drosophila suzukii* co dwa tygodnie. Atraktant będzie wymieniany co dwa tygodnie, a pułapka co cztery tygodnie.
 - + Podczas każdej inspekcji należy rejestrować muchówki złapane w pułapki.
 - Lustracja owoców: Inspektorzy PIORIN lub osoby upoważnione przez PIORIN będą przeprowadzać lustracje owoców co dwa tygodnie od fazy zawiązka do fazy dojrzałego

owocu do końca zbiorów i kontrolować opadłe owoce, owoce zmieniające kolor lub owoce wykazujące oznaki uszkodzenia, które mogą być spowodowane przez *Drosophila suzukii*.

Dane dotyczące wyników monitorowania pod kątem *Drosophila suzukii* będą przekazywane DOR na żądanie.

- c) W przypadku wykrycia podczas czynności nadzorczych realizowanych przez PIORIN lub wspólnych kontroli plantacji realizowanych przez PIORIN i DOR któregośkolwiek spośród organizmów kwarantannowych dla Wietnamu wymienionych na liście w Załączniku 1, PIORIN usunie na dany sezon daną plantację z wykazu plantacji upoważnionych do eksportu owoców borówki do Wietnamu.

3. Ochrona przed agrofagami po zbiorach

W celu ograniczenia ryzyka wystąpienia agrofagów kwarantannowych (Załącznik 1) na etapie po zbiorach można zastosować następujące rozwiązania:

3.1. Proces sortowania i pakowania

- a) W pakowniach świeże owoce borówki powinny być sortowane przed zapakowaniem do kartonu przeznaczonego na eksport przy użyciu elektronicznych sorterów lub sortowania ręcznego przez pracowników pakowni posiadających wiedzę na temat agrofagów istotnych dla Wietnamu, w celu usunięcia wszystkich zdeformowanych lub uszkodzonych świeżych owoców;
- b) Na zewnętrznej stronie opakowań świeżych owoców borówki przeznaczonej na eksport należy umieścić oznaczenie „Do Wietnamu” [„For Vietnam”] oraz numer partii producenta i nazwę (lub numer rejestracyjny) pakowni;
- c) Drewniany materiał opakowaniowy powinien być zgodny z ISPM 15.

3.2. Zabiegi fitosanitarne

W celu zminimalizowania ryzyka zawleczenia któregośkolwiek spośród organizmów kwarantannowych wg Wietnamu związanych ze świeżymi owocami borówki z Polski do Wietnamu, stosuje się następujące środki fitosanitarne:

3.2.1. W celu zwalczania *Drosophila suzukii*, wszystkie przesyłki eksportowane do Wietnamu muszą zostać poddane zabiegowi w niskiej temperaturze (przed wysyłką lub podczas transportu) w temperaturze $0,5^{\circ}\text{C}$ ($\pm 0,3^{\circ}\text{C}$) lub niższej przez co najmniej 14 dni

Zabieg w niskiej temperaturze przed wysyłką i podczas transportu powinny spełniać następujące warunki:

- Parametry zabiegu powinny być potwierdzone w części świadectwa fitosanitarnego poświęconej zabiegom.
- Dotyczy zabiegu w niskiej temperaturze przed wysyłką: proces zabiegu powinien być monitorowany i nadzorowany przez PIORIN.
- Dotyczy zabiegu w niskiej temperaturze podczas transportu: do świadectwa fitosanitarnego musi być dołączony oryginał świadectwa kalibracji zabiegu w niskiej temperaturze podczas transportu. System zapisu temperatury z wszystkich czujników temperatury wszystkich czujników temperatury musi umożliwiać zapis co najmniej raz na godzinę z rozdzielczością $0,1^{\circ}\text{C}$ oraz archiwizację danych o zabiegu i ich weryfikację przez DOR.

3.2.2. Środki zarządzania ryzykiem w podejściu systemowym

Należy wdrożyć wszystkie warunki ujęte poniżej w zakresie zarządzania ryzykiem *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava*:

- a) PIORIN zapewnia skuteczność podejścia systemowego służącego złagodzeniu ryzyka wystąpienia *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava*. Każdy element podejścia systemowego dla tych agrofagów kwarantannowych musi być zgodny z Międzynarodowym Standardem dla Środków Fitosanitarnych (ISPM) 14 i musi zostać uznany zgodnie z ISPM 29 przez DOR.

b) W trakcie pierwszego sezonu eksportowego PIORIN zaprosi wietnamskich ekspertów ds. kwarantanny do Polski w celu przeprowadzenia wizyty na miejscu w reprezentatywnym obszarze (lub obszarach) produkcji oraz weryfikacji i potwierdzenia wdrożenia programu podejścia systemowego służącego zapewnieniu braku występowania *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* w przesyłkach. Koszty wizyty na miejscu pokrywa kraj eksportera.

3.2.2.1. Komponent polowy

- Warunki zarządzania ryzykiem *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* na terenach/plantacjach produkcyjnych prowadzonych zgodnie z wytycznymi integrowanej ochrony roślin (IPM) służące zapewnieniu odpowiedniego zwalczania tych organizmów. Producenci muszą prowadzić dokumentację działań w zakresie zarządzania, monitorowania i zwalczania podejmowanych na plantacjach przez cały sezon wegetacyjny, zgodnie z postanowieniami Załącznika 2 dla każdego gatunku agrofaga.
- Reprezentatywne plantacje powinny zostać poddane audytowi, uznane i zatwierdzone przez DOR zgodnie z ISPM 29.

3.2.2.2. Komponent dot. zbiorów

- a) Owoce borówki powinny być zbierane ręcznie. Owoce wykazujące objawy uszkodzenia przez owady nie będą zbierane. Owoce wykazujące objawy *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* nie będą zbierane.
- b) Warunki w zakresie zarządzania ryzykiem *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* na etapie zbiorów są określone w Załączniku 3 dla każdego gatunku agrofaga.

3.2.2.3. Komponent dot. czynności po zbiorach i przechowywania.

- Warunki w zakresie zarządzania ryzykiem agrofagów kwarantannowych (w tym *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava*) na etapie pozbiornym, w tym podczas przechowywania, są określone w Załączniku 4.
- Zero tolerancji dla agrofagów kwarantannowych (Załącznik 1) w owocach pakowanych na eksport do Wietnamu.

3.2.2.4. Komponent fitosanitarnej kontroli eksportowej.

- a) Warunki w zakresie zarządzania ryzykiem *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* na etapie fitosanitarnej kontroli eksportowej są określone w Załączniku 5.
- b) Owoce w przesyłkach przed wysyłką podlegają fitosanitarnej kontroli eksportowej w celu zapewnienia spełniania przez przesyłki fitosanitarnych wymogów importowych Wietnamu określonych w niniejszym dokumencie.

3.2.2.5. Komponent dot. przechowywania i transportu po zbiorach

Warunki w zakresie zarządzania ryzykiem *Colletotrichum fioriniae*, *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Pseudomonas viridiflava* na etapie przechowywania i transportu po zbiorach są określone w Załączniku 6.

4. Inspekcja przed eksportem

- a) Zezwolenia importowe będą przekazywane przez DOR importerom. Te zezwolenia importowe będą przedstawiane przez eksporterów PIORIN z wnioskiem o wydanie świadectwa fitosanitarnego.
- b) Przesyłka musi być poddana kontroli zgodnie z urzędowymi procedurami PIORIN i uznana za wolną od agrofagów kwarantannowych wymienionych w Załączniku 1.
- c) Każdej przesyłce musi towarzyszyć świadectwo fitosanitarne wydane przez SPHSIS. Na każdym świadectwie fitosanitarnym musi znaleźć się dodatkowa deklaracja

w języku angielskim o treści:

(1) „**The consignment of fresh blueberry fruits has been produced and prepared for export in accordance with the phytosanitary import requirements for importation of fresh blueberries (*Vaccinium corymbosum* L.) from Poland into Vietnam**”.

(2) W przypadku owoców poddawanych zabiegowi w niskiej temperaturze podczas transportu, dodatkowo:

“Subject to in-transit cold treatment”

- d) Przesyłka musi być również praktycznie wolna od ziemi, pozostałości roślin i liści.
- e) W przypadku przesyłek eksportowanych drogą morską kontenery muszą być zaplombowane.

5. Kontrola importowa

Po wjeździe na terytorium Wietnamu każda przesyłka zostanie poddana kontroli DOR. W razie wykrycia podczas kontroli agrofagów kwarantannowych (Załącznik 1) przesyłka zostanie potraktowana zgodnie z wietnamskimi przepisami fitosanitarnymi.

6. Polityka zmiany wymagań

DOR zastrzega sobie prawo do zmiany niniejszych wymagań fitosanitarnych w dowolnej chwili w przypadku wykrycia organizmów kwarantannowych. Zmiany takie mogą zostać wprowadzone również w przypadku zmiany statusu fitosanitarnego kraju eksportera.

Załącznik 1: Wykaz agrofagów kwarantannowych

Drosophila suzukii

Colletotrichum fioriniae

Pseudomonas syringae pv. *syringae*

Pseudomonas viridiflava

Załącznik 2: Środki zarządzania ryzykiem na plantacjach obowiązujące przez cały sezon wegetacyjny

Regularna dezynfekcja narzędzi (pił, sekatorów) używanych do cięcia krzewów, aby zapobiec możliwemu przenoszeniu szkodników z porażonych roślin.

1. Obserwacje pod kątem oznak porażenia przez *Colletotrichum fioriniae* należy przeprowadzić w kwietniu-maju; należy zapisać liczbę porażonych pędów znalezionych w 4 losowo wybranych próbach (po 25 pędów każda) z różnych części plantacji.
2. Obserwacje pod kątem oznak porażenia przez *Pseudomonas syringae* pv. *syringae* powinny rozpocząć się w lutym-kwietniu w celu oceny porażenia pędów. Kontynuować obserwacje liści w sezonie wegetacyjnym (lipiec-wrzesień); ocenić liczbę porażonych liści w 4 losowo wybranych próbkach (po 100 liści każda) z roślin znajdujących się w różnych częściach plantacji. Jednocześnie prowadzić obserwacje pod kątem oznak porażenia przez *Pseudomonas viridiflava*.
3. Wyciąć i usunąć z plantacji wszystkie pędy z objawami chorób wywołanych przez szkodniki kwarantannowe dla Wietnamu wymienione w punktach 2 i 3.
4. Porażenie pędów przez *Colletotrichum fioriniae* powyżej 10% wskazuje na obfite źródło patogenów stanowiące zagrożenie dla rozwijających się kwiatów i owoców borówki. W takim przypadku w okresie kwitnienia i wzrostu owoców borówki należy prowadzić opryski zarejestrowanymi do tego celu fungycydami (zawierającymi fludioksonil, mieszaninę cyprodynilu z fludioksonilem, mieszaninę fluopyramu z trifloksystrobiną lub mieszaninę fludioksonilu z pirymetanilem). Dostosować liczbę zabiegów do warunków pogodowych (większa liczba przy zwiększonej wilgotności powietrza); zabiegi mieszaniną cyprodynilu i fludioksonilu można wykonywać do trzech razy w sezonie, a zabiegi mieszaniną fluopyramu i trifloksystrobiny, fludioksonilu solo oraz mieszaniną fludioksonilu i pirymetanilu do dwóch razy w sezonie, z zachowaniem okresu karencji.
5. W okresie wybarwiania się owoców borówki przeprowadzić kontrolę ich porażenia przez *Colletotrichum fioriniae*, oceniając liczbę porażonych owoców borówki w 4 losowo wybranych próbach (po 100 owoców borówki) z roślin znajdujących się w różnych częściach plantacji. Gdy porażenie owoców borówki osiągnie poziom powyżej 10%, konieczne jest kontynuowanie ochrony chemicznej owoców aż do zbiorów oraz stosowanie produktów biologicznych w okresach między zbiorami owoców.
6. W przypadku wdrażania biologicznej ochrony przed *Colletotrichum fioriniae* zaleca się stosowanie środków opartych na *Pythium oligandrum*.
7. Należy prowadzić w formie pisemnej rejestr obserwacji i ich wyników, a także przeprowadzonych chemicznych lub biologicznych zabiegów ochronnych.

Załącznik 3: Środki zarządzania ryzykiem na etapie zbiorów

1. Podczas zbiorów należy ocenić porażenie owoców przez *Colletotrichum fioriniae* poprzez policzenie gnijących jagód w próbie 4 x 100 owoców z 30 losowo wybranych krzewów znajdujących się na powierzchni 1 ha plantacji (lub poletka danej odmiany). Jeśli nasilenie choroby przekroczy 3%, owoce nie będą przeznaczone na eksport do Wietnamu.
2. Należy prowadzić pisemny rejestr poczynionych obserwacji i ich wyników.

Załącznik 4: Środki zarządzania ryzykiem po zbiorach

Owoce należy przechowywać w temperaturze 0-4°C, z wyjątkiem okresu przeprowadzania zabiegu w niskiej temperaturze służącego wyeliminowaniu larw *Drosophila suzukii* w owocach borówki.

Załącznik 5: Środki zarządzania ryzykiem na etapie kontroli eksportu

Każda przesyłka owoców borówki amerykańskiej przygotowana do eksportu przed wydaniem świadectwa fitosanitarnego przez PIORIN, zostanie skontrolowana przez inspektorów PIORIN pod kątem porażenia owoców przez szkodniki kwarantannowe dla Wietnamu: *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Colletotrichum fioriniae* i *Pseudomonas viridiflava*, a także *Drosophila suzukii*. Wielkość próby (liczba opakowań jednostkowych) pobranej z przesyłki do kontroli powinna gwarantować wykrycie co najmniej 0,5% porażenia z 95% prawdopodobieństwem (zgodnie z ISPM 31).

Załącznik 6: Środki zarządzania ryzykiem podczas transportu po zbiorach

Transport owoców po zbiorach z plantacji do przechowalni oraz, w stosownych przypadkach, z przechowalni do pakowni, będzie prowadzony w sposób zapewniający wyeliminowanie ryzyka wtórnego porażenia owoców przez szkodniki kwarantannowe dla Wietnamu: *Pseudomonas syringae* pv. *syringae*, *Colletotrichum fioriniae* i *Pseudomonas viridiflava*, jak również w szczególności *Drosophila suzukii*.